Poslanci a poslankyně by měli zamezit tomu, aby se místo pestrých lesů vysazovaly plantáže.

21.10.2024 - Jan Skalík | Hnutí DUHA

Poslanci a poslankyně projednají novelu zákona o lesích, která by při svém schválení poprvé od roku 1995 způsobila, že se v lesích budou vysazovat monokultury. Ministerstvo zemědělství uvádí, že lesníky chce motivovat a rozvázat jim ruce. Již ale nemluví o tom, že toto rozvázání rukou může vést k výsadbě plantáží i na místech dosud pestrých lesů.

Novela zákona o lesích se má v úterý 22. října v prvním čtení projednat Poslaneckou sněmovnou, její schválení je podstatné pro naplnění Programového prohlášení vlády [1]. V příkrém rozporu se strategiemi Ministerstva zemědělství i Ministerstva životního prostředí návrh zákona opouští povinnost obnovovat lesy ekologicky vhodným druhovým složením. V nestátních lesích by tak vedl k výsadbě jednodruhových monokultur, což je v rozporu s doporučeními Evropského lesnického institutu. [2]

Návrh ministerstva tak zároveň popírá požadavky Lesní strategie EU do roku 2030 a na ní vázaných specifikačních dokumentů [3] i Strategie ČR 2030, která výslovně uvádí kritérium, že „druhová skladba vysazovaných lesních porostů odpovídá stanovištním poměrům a brání další degradaci lesních půd“. [4]

Hnutí DUHA již na jaře tohoto roku upozornilo [5], že Ministerstvem zemědělství předložený návrh novely lesního zákona ignoruje potřebu adaptace lesů na změnu klimatu, ochranu lesních půd a biodiverzity. Zásadní výhrady ke znění zákona předložilo i Ministersterstvo životního prostředí, ministr pro legislativu, Ministerstvo pro místní rozvoj, více než dvě desítky, krajů a organizací i vědci z iniciativy Vědci pro les. [6] MMR i Krajský úřad Středočeského kraje se obdobně jako Hnutí DUHA již v dubnu ohradili proti vypuštění povinnosti vysazovat minimální podíl listnáčů a jedlí v nestátních lesích.

Ministerstvo zemědělství rovněž prosazuje zrušit mu uloženou povinnost k přípravě vyhlášky, jenž by zajistila, že pro ochranu lesních půd i klimatu a biodiverzity se budou v lesích nechávat vybrané stromy na dožití a těžební zbytky. U navrhované platby za ekosystémové služby Ministerstvo zemědělství nezaručilo, jaké dodatečné činnosti ve prospěch klimatu a přírody podpoří. Výhrady k vymezení ekosystémových služeb předalo i MMR, Ministerstvo obrany, Krajský úřad Středočeského kraje a kraje Vysočina.

Jan Skalík z kampaně Zachraňme lesy řekl:

„Ministerstvo mluví o tom, že novelou lesního zákona rozváže ruce lesníkům, což v nestátních lesích může způsobit to, že se budou sázet monokultury. Protože je to zkrátka jednodušší. Na motivaci dotacemi k výsadbě rozmanitých lesů nemá ministerstvo peníze.”

„Kůrovcové kalamity nám ukazují, že monokulturní, stejnověké lesy jsou hrozbou a mnohde se nedožijí dospělosti. Druhově i věkově rozmanité lesy s dostatkem živin z tlejících zbytků mohou poskytovat jak dřevo, tak zadržovat vodu a mnoho dalšího.”

Kontakty:

Jan Skalík, kampaň Zachraňme lesy, 607 185 686, jan.skalik@hnutiduha.cz

Jaromír Bláha, expert na ochranu lesů Hnutí DUHA, 731 463 929, jaromir.blaha@hnutiduha.cz

Poznámky:

[1] Programové prohlášení vlády

[2] Život s kůrovcem: Dopady, výhledy a řešení

Koncepce státní lesnické politiky do roku 2035: „Výčet prioritních problémů: − Nedostatečně druhově a strukturně bohaté lesní ekosystémy, nedostatečně přizpůsobená skladba lesních porostů rizikům spojeným se změnou přírodních podmínek v kontextu dynamiky změny prostředí.” (str. 4), „Regulatorní nástroje: 1. Lesní zákon, c. Legislativně upravit opatření pro pestrou druhovou skladbu a přirozenou obnovu, uplatnění nepasečných způsobů hospodaření jako předpokladu pro zvýšení druhové a prostorové pestrosti lesů a pro zvýšení infiltrace a retence vody v lesních ekosystémech.” (str. 10)

Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR: „3.4.1 Dlouhodobé sucho: UN-A-X.04 Lesy s odpovídající cílovou druhovou skladbou” (str. 161), „3.4.2 Povodně a přívalové povodně: UN-A-L.01 Meliorační a zpevňující dřeviny v lesních porostech” (str. 162), „3.4.3 Vydatné srážky: UN-A-L.01 Meliorační a zpevňující dřeviny v lesních porostech” (str. 163), „3.4.6 Extrémní vítr: UN-A-L.01 Meliorační a zpevňující dřeviny v lesních porostech” (str. 165)

[3] Pokyny týkající se zalesňování, opětovného zalesňování a výsadby šetrných k biologické rozmanitosti: „1.3. Volba správného druhu: Klíčem k úspěchu je volba druhů stromů v rámci možností povolených platnými právními předpisy. Musí mimo jiné zajišťovat stabilitu, nezhoršování stavu, strukturální heterogenitu a skladbu, odolnost a genetickou diverzitu budoucího lesa.” (str. 13), „1.3.5. Prosazujte míšení druhů: Výskyt široké škály druhů v lese je jedním z předpokladů jeho správného fungování a plnění jeho četných funkcí. Strukturální heterogenita a skladba ekosystémů umožňuje nabídnout mnoho různých stanovišť, a tudíž vyhovět těmto požadavkům na mnoha místech.” (str. 19)

[4] Strategie ČR 2030, 15.3.1 Podíl jednotlivých druhů dřevin na obnově lesa (str. 179)

[5] https://hnutiduha.cz/sites/default/files/publikace/2024/03/pripominky-k-lesnimu-zakonu_2024_mpr_hd.pdf

[6] https://ekolist.cz/cz/publicistika/nazory-a-komentare/iniciativa-vedci-pro-les-pripominky-k-novele-lesniho-zakona-kde-rada-ustanoveni-jde-zcela-proti-tomu-co-je-potreba

https://hnutiduha.cz/aktualne/poslanci-poslankyne-meli-zamezit-tomu-aby-se-misto-pestrych-lesu-vysazovaly-plantaze